

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح اصلاح قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور مصوب ۱۳۹۵/۰۲/۲۶»

با توجه به فراهم نشدن شرایط اجرای «قانون پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور» مصوب ۱۳۸۶/۸/۹، در تاریخ ۱۳۹۲/۶/۱۰ «قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور» به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. در این قانون مقرر شد پذیرش دانشجو در دانشگاه به روش ظرفیت رشته - محل و تقاضای داوطلبان و براساس یکی از سه روش (سابقه تحصیلی؛ سابقه تحصیلی و آزمون عمومی؛ سابقه تحصیلی و آزمون عمومی - اختصاصی) انجام شود. اما از آنجا که در بند «الف» ماده (۱) قانون فوق، سوابق تحصیلی نمرات سه سال آخر متوسطه ذکر شده بود و شورای سنجش و پذیرش با وجود فراهم نیامدن سوابق تحصیلی سه سال متوسطه، تنها به اعمال سوابق تحصیلی سال آخر متوسطه اکتفا کرده بود، دیوان عدالت اداری در پی رسیدگی به شکایت یکی از ذی‌نفعان بند «۲» مصوبه مورخ ۱۳۹۲/۹/۶ شورای سنجش و پذیرش دانشجو را ابطال و به اعمال تأثیر سوابق تحصیلی تا تحقق کامل سه سال رأی داد. بر همین اساس مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۳/۳ نسبت به اصلاح «قانون اصلاح قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور»، به ترتیب زیر اقدام کرد:

۱. در بند «الف»^۱ ماده (۱) برای موضوع سوابق تحصیلی، عبارت «نمرات دروس سه سال آخر دوره متوسطه» به عبارت «نمرات تعدادی از دروس دوره متوسطه دوم و پیش‌دانشگاهی» اصلاح شد. بنابراین، متن نهایی این بند در اصلاحیه قانون به این صورت درآمد است:

الف) سابقه تحصیلی: نمرات تعدادی از دروس دوره متوسطه دوم و پیش‌دانشگاهی است که امتحانات آن مطابق اصول سنجش و اندازه‌گیری توسط وزارت آموزش و پرورش به صورت سراسری، نهایی و استاندارد مطابق مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش برگزار می‌شود.

۲. بند «ت» ماده (۳) قانون (وظایف و اختیارات شورای سنجش و پذیرش)، به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به‌عنوان تبصره «۱» اضافه شد:

«ت) اتخاذ تصمیم در مورد میزان و نحوه تأثیر هر یک از عوامل سابقه تحصیلی (متناسب با تحت پوشش قرارگرفتن امتحانات سراسری، نهایی و استاندارد) آزمون عمومی و آزمون اختصاصی در سنجش».

تبصره «۱»- تأثیر سوابق تحصیلی برای سال ۱۳۹۵ به صورت مثبت اعمال می‌شود و سایر موارد با بررسی کارشناسی برای سال‌های بعد اعمال می‌گردد.

مشخصات طرح

دوره دهم - سال سوم

شماره ثبت:

۴۷۵

شماره چاپ:

۱۱۱۵

تاریخ چاپ:

۱۳۹۷/۷/۱۴

معاونت پژوهش‌های

اجتماعی - فرهنگی

دفتر: مطالعات

اجتماعی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۱۰۱۶۱۲۹

تاریخ انتشار:

۱۳۹۷/۷/۱۴

۱. الف) سابقه تحصیلی: نمرات دروس سه سال آخر دوره متوسطه است که امتحانات آن مطابق اصول سنجش و اندازه‌گیری توسط وزارت آموزش و پرورش به صورت سراسری، نهایی و استاندارد مطابق مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش برگزار شده باشد.

بررسی طرح پیشنهادی

طرح حاضر با عنوان «طرح اصلاح قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور اصلاحی مصوب ۱۳۹۵/۰۲/۲۶» که در تاریخ ۱۳۹۷/۷/۸ اعلام وصول شده است شامل دو ماده و دو تبصره به شرح زیر است:

ماده (۱) - در بند «الف» ماده (۱) «قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور اصلاحی مصوب ۱۳۹۵/۲/۲۶، عبارت‌های «تعدادی از و» و «پیش‌دانشگاهی» حذف می‌شود.

ماده (۲) - تبصره «۱» بند «ت» قانون به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به‌عنوان تبصره «۲» به آن الحاق و شماره تبصره «۲» فعلی به «۳» اصلاح می‌شود.

تبصره «۱» - تأثیر سوابق تحصیلی تا تکمیل سابقه تحصیلی تعریف شده در بند «الف» ماده (۱) این قانون به صورت مثبت منظور می‌شود و سایر موارد با بررسی کارشناسی برای سال‌های بعد اعمال می‌گردد.

تبصره «۲» - محاسبه سوابق تحصیلی برای داوطلبان سال‌های گذشته براساس نسبت سوابق تحصیلی موجود آنها به صورت مثبت اعمال می‌شود.

اشکالات و نقاط ضعف این طرح

۱. تعدد و تغییر پیاپی قوانین مربوط به آزمون‌های سراسری، نشان از آن دارد که دستیابی به سوابق تحصیلی داوطلبان به‌عنوان مبنای سنجش و پذیرش، بیش از حد تصور دشوار و زمانبر، و به تبع آن تحقق هدف اولیه و اصلی قانونگذار نیز با تأخیر جدی مواجه خواهد بود.

۲. دلایل توجیهی طرح ناکافی و فاقد روایی لازم بوده و به‌لحاظ منطقی قابل مناقشه است. مقدمه طرح، تغییرات و تعدد قوانین سنجش و پذیرش دانشجو را عامل ایجاد مشکلاتی برای داوطلبان برشمرده است درحالی که طرح ارائه شده خود مصداق روشن تعدد و تغییر در قوانین موجود است. همچنین، منبع آمارهای ذکر شده در مقدمه طرح مشخص نیست.

۳. «قانون اصلاح قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور» تصمیم‌گیری در مورد نحوه تأثیر سابقه تحصیلی را برعهده شورای سنجش و پذیرش گذارده است، لذا به‌نظر می‌رسد نیازی به قانونگذاری مجدد در این خصوص نیست.

۴. در بند «الف» ماده (۱) حذف عبارت «تعدادی از» هم به‌لحاظ مفهومی و هم به قرینه تبصره «۱» - که از تکمیل سابقه تحصیلی سخن گفته است - تمام سال‌های متوسطه دوم را در ذهن متبادر می‌کند، بنابراین تا فراهم نیامدن امکان ایجاد سابقه تحصیلی همه سال‌های دوره متوسطه دوم، اجرای این بخش از قانون متوقف خواهد ماند.

۵. با توجه به اینکه دوره پیش‌دانشگاهی جزئی از نظام قدیم آموزش متوسطه بوده است و تعدادی از دروس این دوره از طریق آزمون‌های سراسری و هماهنگ مورد ارزیابی قرار می‌گرفته‌اند؛ بنابراین حذف تأثیر سوابق این دوره در کنکور ممکن است اجحاف در حق برخی از فارغ‌التحصیلان نظام قدیم باشد.

۶. عبارت «نسبت سوابق تحصیلی موجود» در تبصره «۲» ماده (۲) مبهم است و بهتر است با وضوح بیشتری مطرح شود.

۷. در تبصره «۱» موضوع ماده (۲) این طرح، منظور از «بررسی کارشناسی» و معیارها و مؤلفه‌های حاکم بر انجام این بررسی‌ها، با ابهام مواجه است.

۸. در تبصره «۱» موضوع ماده (۲) این طرح، منوط کردن تعیین قلمرو اجرای قانون به انجام بررسی‌های کارشناسی مجریان یا هر

نهاد دیگری، مغایر صدر اصل هشتادوپنجم قانون اساسی است.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

با توجه به مطالب پیش گفته و اینکه «قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور» و اصلاحیه پس از آن، دربرگیرنده همه موارد مطروحه در طرح «اصلاح قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور اصلاحی مصوب ۱۳۹۵/۲/۲۶» هستند؛ همچنین نظر به تعدد و تورم قوانین مربوط به سنجش و پذیرش دانشجو، می‌توان گفت اساساً نیازی به قانونگذاری مجدد در این خصوص نیست، با این حال، نظر به اینکه طرح پیشنهادی در جریان بررسی و تصویب قرار گرفته است اصلاح متن مربوط به شرح زیر پیشنهاد می‌شود:

ماده (۱) - بند «الف» ماده (۱) «قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور اصلاحی مصوب ۱۳۹۵/۲/۲۶»، به شرح زیر اصلاح می‌شود:

الف) سابقه تحصیلی: نمرات دروس دوره متوسطه دوم است که توسط شورای سنجش و پذیرش تعیین و مطابق اصول سنجش و اندازه‌گیری توسط وزارت آموزش و پرورش به صورت سراسری، نهایی و استاندارد مطابق مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش برگزار می‌شود.

ماده (۲) - تبصره «۱» بند «ت» قانون به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به‌عنوان تبصره «۲» به آن الحاق و شماره تبصره «۲» فعلی به «۳» اصلاح می‌شود.

تبصره «۱» - تأثیر سوابق تحصیلی تا تکمیل سابقه تحصیلی تعریف شده در بند «الف» ماده (۱) این قانون به صورت مثبت منظور می‌شود و سایر موارد با بررسی کارشناسی برای سال‌های بعد اعمال می‌گردد.

تبصره «۲» - محاسبه سوابق تحصیلی برای فارغ‌التحصیلان نظام قدیم متوسطه (دارای دوره پیش‌دانشگاهی) و داوطلبان دارای سوابق تحصیلی ناقص براساس نسبت سوابق تحصیلی موجود آنها به صورت مثبت اعمال می‌شود.

